

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

ВИСНОВКИ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ПОЛОЖЕНЬ КОДЕКСУ УКРАЇНИ З ПРОЦЕДУР БАНКРУТСТВА

СЕРГІЙ ЖУКОВ

Д.Ю.Н., суддя-спікер
ГОСПОДАРСЬКОГО СУДУ
КАСАЦІЙНОГО
У СКЛАДІ
ВЕРХОВНОГО СУДУ

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

ЗМІСТ

1. Висновки про застосування норм права, які стосуються відкриття провадження у справі про банкрутство.
2. Висновки про застосування норм права, які стосуються розгляду кредиторських вимог у справі про банкрутство.
3. Висновки про застосування норм права, які стосуються процесуальних питань.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Висновки про застосування норм права, які стосуються відкриття провадження у справі про банкрутство

Справа № 905/2030/19, постанова від 03.06.2020 (Колегія суддів у складі:
Жуков С.В., Банасько О.О., Огороднік К.М.)

У разі відсутності належного виконання господарського грошового зобов'язання, у кредитора є можливість, окрім звернення до суду з позовом до боржника, скористатися можливістю застосування щодо такого боржника процедур передбачених КУПБ для задоволення своїх кредиторських вимог у тому випадку, коли відсутній спір про право, який підлягає вирішенню у порядку позовного провадження.

Положення КУПБ (стаття 34) не передбачають обов'язку додавати до заяви кредитора про відкриття провадження у справі про банкрутство банківські виписки в якості доказу наявності заборгованості боржника.

Відсутність документів і доказів, які не передбачені КУПБ у якості додатків до заяви про відкриття провадження у справі про банкрутство, не є підставою для відмови у прийнятті і розгляді заяви кредитора про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Системний аналіз положень ст. ст. 34, 36, 39 КУПБ та ст. 13 ГПК України, дозволяє дійти до таких висновків:

- При відкритті провадження у справі про банкрутство господарський суд, якщо провадження у справі відкривається за заявою кредитора, перевіряє можливість боржника виконати майнові зобов'язання, строк яких настав.
- Положення КУПБ не встановлюють обов'язку для ініціюючого кредитора доводити те, що боржник у справі про банкрутство не має можливість виконати майнові зобов'язання, строк яких настав.
- Доведення обставин можливості виконати майнові зобов'язання, строк яких настав, покладено саме на боржника, про що свідчить те, що боржник може надати підтвердження спроможності виконати свої зобов'язання та погасити заборгованість (ч. 3 ст. 39 КУПБ).
- Відсутність відзиву боржника на заяву про відкриття провадження у справі про банкрутство, а також відсутність підтвердження боржником спроможності виконати свої зобов'язання та погасити заборгованість не перешкоджає провадженню у справі.
- Покладення на ініціюючого кредитора обов'язку доведення обставин можливості виконання боржником майнових зобов'язань, строк яких настав, суперечить засадам змагальності сторін.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Справа № 910/4658/20, постанова від 13.08.2020 (Колегія суддів у складі: Пєсков В.Г., Васьковський О.В., Катеринчук Л.Й.)

Підставою для відмови у відкритті провадження у справі, положення частини шостої статті 39 Кодексу України з процедур банкрутства, визначають те, що вимоги кредитора свідчать про наявність спору про право, який підлягає вирішенню у порядку позовного провадження.

Відсутність спору про право, в розрізі процедури банкрутства, полягає у відсутності неоднозначності у частині вирішення питань щодо сторін зобов'язання, суті (предмету) зобов'язання, підстави виникнення зобов'язання, суми зобов'язання та структури заборгованості, а також строку виконання зобов'язання тощо.

Методом встановлення таких фактів є дослідження господарським судом відзиву боржника, заслуховування пояснень представника боржника або дослідження Єдиного реєстру судових рішень, відомості з якого відкритими та загальнодоступними, на предмет наявності на розгляді іншого суду позову боржника до ініціюючого кредитора з питань, що зазначені вище.

Заперечення боржника щодо вимог заявника у вигляді позову (предметом якого є оспорення боржником обставин, на яких ґрунтуються вимоги кредитора), який подано до суду до подання заяви кредитора про відкриття провадження у справі про банкрутство беззаперечно свідчить про наявність спору про право, у розумінні положень частини шостої статті 39 Кодексу України з процедур банкрутства.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Справа № 918/127/20 , постанова від 11.08.2020 (Колегія суддів у складі:
Васьковський О.В., Білоус В.В., Огороднік К.М.)

Ухвалення рішення про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника (фізичної особи) передусє проведенню в процедурі реструктуризації боржника перевірки декларації боржника (фізичної особи) та складенню керуючим реструктуризацією звіту з виявленими недоліками декларації боржника про майновий стан (пункт 2 частини п'ятої статті 119, частина третя статті 122, пункт 1 частини сьомої статті 123 КУзПБ).

А тому виявлення одним із кредиторів (а не керуючим реструктуризацією) на стадії вирішення питання про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника (фізичної особи) недоліків декларації боржника про майновий стан не може бути підставою для відмови у відкритті, на цій стадії, провадження у справі про неплатоспроможність або для закриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника (фізичної особи).

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Справа № 910/2522/20, постанова від 19.08.2020 (Колегія суддів у складі: Жуков С.В., Пєсков В.Г., Ткаченко Н.Г.)

Положення ч. 6 ст. 39 Кодексу України з процедур банкрутства в яких закріплені підстави для відмови у відкритті провадження у справі про банкрутство не передбачають підставу для відмови у відкритті провадження у справі через те, що грошові вимоги ініціюючого кредитора виникли на підставі правочину, укладеного з боржником протягом попередніх трьох років, що передували відкриттю провадження у справі про банкрутство.

Суть підстави для відмови у відкритті провадження у справі про банкрутство про те, що вимоги кредитора свідчать про наявність спору про право, який підлягає вирішенню у порядку позовного провадження, полягає в тому, що саме на час підготовчого засідання (тобто до відкриття провадження у справі) існує спір, який не був предметом судового розгляду, між ініціюючим кредитором та боржником щодо вимог, які є підставою для звернення кредитора з заявою про відкриття провадження у справі про банкрутство.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Висновки про застосування норм права, які стосуються розгляду кредиторських вимог у справі про банкрутство

Справа № 910/2522/20, постанова від 17.06.2020 (Колегія суддів у складі:
Жуков С.В., Банасько О.О., Огороднік К.М.)

Згідно ч.2 ст. 45 Кодексу України з процедур банкрутства, який набрав чинності 21.10.2019, забезпечені кредитори можуть повністю або частково відмовитися від забезпечення. Якщо вартості застави недостатньо для покриття всієї вимоги, кредитор повинен розглядатися як забезпечений лише в частині вартості предмета застави. Залишок вимог вважається незабезпеченим.

Аналіз наведеної норми дає підстави для висновку про те, що вартість предмета застави, в тому числі і розмір вимог заставного кредитора, вимоги якого забезпечені заставою майна боржника, визначаються у розмірі вартості предмета застави, який визначений між кредитором та боржником у договорі застави.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Справа № 910/2522/20, постанова від 17.06.2020 (Колегія суддів у складі:
Жуков С.В., Банасько О.О., Огороднік К.М.)

Норми Кодексу України з процедур банкрутства не містять присічного строку для заявлення конкурсними кредиторами своїх вимог до боржника, їх розгляд проводиться судом в порядку черговості їх надходження до суду. При цьому кредитори, вимоги яких заявлені після завершення 30 днів з дня офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство, не втрачають статус конкурсного кредитора, але позбавляються права вирішального голосу на зборах та комітеті кредиторів.

Кодекс України з процедур банкрутства передбачає здійснення розгляду у попередньому судовому засіданні лише вимог кредиторів, що надійшли (були заявлені). Можливості включення до реєстру вимог кредиторів вимог, які не були заявлені, названим Кодексом не передбачено.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Справа № 911/2498/18, постанова від 27.08.2020 (Колегія суддів у складі: Катеринчук Л.Й., Васьковський О.В., Пєсков В.Г.)

При призначенні судово-економічної експертизи спірних грошових вимог кредитора у справі про банкрутство, як одного із способів збирання доказів, судам належить враховувати особливості провадження з розгляду вимог кредиторів у справах про банкрутство, якими визначається предмет доказування, особа, на яку покладається обов'язок доказування, обсяг доказування у справі про банкрутство при розгляді конкретного спору та наявність дійсної потреби у збиранні доказів шляхом проведення певної судової експертизи з огляду на спеціальні приписи законодавства щодо розгляду у справі про банкрутство спірних вимог кредиторів.

Призначення у справах про банкрутство судово-економічної експертизи спірних вимог кредитора, предметом якої є дослідження документального підтвердження розміру заборгованості спірних вимог кредитора згідно доказів, наданих суду у справу про банкрутство конкурсним кредитором, боржником чи іншими кредиторами, не вимагає застосування спеціальних економічних знань, оскільки предметом дослідження є повнота документального підтвердження грошових вимог. У цьому випадку виникають наслідки делегування судом власних повноважень з дослідження належності та повноти документальних доказів іншій особі (судовому експерту), що підтверджує вихід суду за межі наданої йому компетенції в межах провадження у справі про банкрутство та заборонено в силу приписів частин першої, другої статті 124 Конституції України.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Справа № 910/4475/19 , постанова від 16.07.2020 Верховний Суд у складі судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду: Погребняка В. Я. – головуєчий, Банаська О. О., Білоуса В. В., Васьковського О.В., Огородніка К. М., Пєскова В. Г., Ткаченко Н. Г.

Особа набуває статусу конкурсного кредитора (сторони, учасника провадження у справі про банкрутство) з повним обсягом процесуальної дієздатності (в тому числі правом оскарження судових рішень) за сукупності таких умов:

- подання до господарського суду письмових заяв з вимогами до боржника, а також документів, що їх підтверджують, протягом 30 днів з дня офіційного оприлюднення оголошення про відкриття провадження у справі про банкрутство (частина перша статті 23 Закону про банкрутство, частина перша статті 45 КУзПБ);
- розгляд господарським судом заяв конкурсних кредиторів у попередньому засіданні суду (частина шоста статті 23, стаття 25 Закону про банкрутство, частина шоста статті 45, стаття 47 КУзПБ);
- визнання вимог таких кредиторів, що формалізується у судовому рішенні господарського суду – ухвалі (частина шоста статті 23, стаття 25 Закону про банкрутство, частина шоста статті 45, стаття 47 КУзПБ).

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Висновки про застосування норм права, які стосуються процесуальних питань

Справа № 910/3704/13, постанова від 09.06.2020 (Колегія суддів у складі:
Білоус В.В., Васьковський О.В., Огороднік К.М.)

Відповідно до частини 2 статті 7 Кодексу України з процедур банкрутства господарський суд, у провадженні якого перебуває справа про банкрутство, в межах цієї справи вирішує всі майнові спори, стороною в яких є боржник; спори з позовними вимогами до боржника та щодо його майна; спори про визнання недійсними результатів аукціону; спори про визнання недійсними будь-яких правочинів, укладених боржником; спори про повернення (витребування) майна боржника або відшкодування його вартості відповідно; спори про стягнення заробітної плати; спори про поновлення на роботі посадових та службових осіб боржника; спори щодо інших вимог до боржника.

Тобто законодавець визначив, що в межах справи про банкрутства розглядаються спори про визнання недійсними будь-яких правочинів, укладених саме боржником.

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

Справа № 913/849/14 , постанова від 01.10.2020 Верховний Суд у складі судової палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду: Пєсков В.Г., Банасько О.О., Білоус В.В., Васьковський О.В., Жуков С.В., Катеринчук Л.Й., Огороднік К.М., Ткаченко Н.Г.

21.10.2019 введено в дію Кодекс України з процедур банкрутства. З дня введення в дію цього Кодексу визнано такими, що втратили чинність, зокрема, Закон України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом".

Положення частини третьої статті 9 Кодексу України з процедур банкрутства передбачають, що у касаційному порядку не підлягають оскарженню постанови апеляційного господарського суду, прийняті за результатами перегляду судових рішень, крім: ухвали про відкриття провадження у справі про банкрутство, ухвали за результатами розгляду грошових вимог кредиторів, ухвали про закриття провадження у справі про банкрутство, а також постанови про визнання боржника банкрутом та відкриття ліквідаційної процедури.

Таким чином, нормами Кодексу України з процедур банкрутства не передбачено можливості касаційного оскарження судових рішень господарських судів, прийнятих щодо затвердження плану санації боржника, а також внесення змін та доповнень до плану санації.

Верховний Суд

Касаційний господарський суд

Разом з тим, пунктом 4 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства передбачено, що з дня введення в дію цього Кодексу подальший розгляд справ про банкрутство здійснюється відповідно до положень цього Кодексу незалежно від дати відкриття провадження у справі про банкрутство, крім справ про банкрутство, які на день введення в дію цього Кодексу перебувають на стадії санації, провадження в яких продовжується відповідно до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом". Перехід до наступної судової процедури та подальше провадження у таких справах здійснюється відповідно до цього Кодексу.

Тлумачення пункту 4 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу України з процедур банкрутства приводить до висновку, що законодавцем за темпоральним критерієм визначено пряму дію норм цього Кодексу та їх застосування при розгляді справ про банкрутство незалежно від дати відкриття провадження у справі про банкрутство, за винятком справ, які на день введення в дію цього Кодексу 21.10.2019 перебувають на стадії санації.

Верховний суд у складі палати для розгляду справ про банкрутство Касаційного господарського суду дійшов висновку, що змістом пункту 4 Прикінцевих та перехідних положень Кодексу законодавець встановив обмеження щодо застосування всіх правових механізмів, передбачених Кодексом України з процедур банкрутства до справ про банкрутство, які знаходяться на момент набрання Кодексом чинності на стадії санації, і розгляд яких, без будь-яких виключень, має відбуватися відповідно до Закону України "Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом".

Верховний
Суд

Касаційний господарський суд

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!
